

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Căminului 3.

Se prenumeră și la poșta și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsani 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Sibiu, 15 Septembrie st. v.

(X) Omul păcii și al ordinii trebuie să se pună pe gânduri, când vede în țere se ungurești ce-au de a face în seară să facă o seamă de compatrioți maghiari.

Într'un mod nerușinat, putem dice, la Monor și Ullö bicolorul, steagul negru-galben împărătesc, a fost sfârțiat și tîrît prin tină, cum a fost tîrîtă mai deunăzi pajura împărătească în Cluj.

Nerușinat mod, pentru-că și cazul dela Monor și cel dela Ullö s'au întemplat în același timp, când Monarchul, ale cărui colori au fost tîrîte prin tină și aruncate în șanțuri, era întîmpinat cu „Eljen“-uri până la asurđite, cu porți triumfale și cu discursurile cele mai omagiale.

Omul păcii și al ordinii, cum se-'și explice felul acesta de duplicitate în sinul acelora dintre compatrioții maghiari, care au un rol oare-care în societatea maghiară și sînt chemați a da expresiune sentimentelor naționale ale compatrioților noștri de naționalitate maghiară.

Însă cum putem noi extinde faptele unor oameni necunoscuți încă așa departe, ca să le aducem în combinație cu sentimentele unei naționalități întregi?

Diaristica maghiară, nu se va îndoi nimenea, exprimă sentimentele naționalității maghiare. Diaristica aceasta, care de alte-ori se aprinde numai decăt, cum se aprinsese când cu afacerea Jank, cu seprul dela Brașov și Beiuș etc., acum deși casurile s'au repetit în intervale scurte, și putem dice în prezența Monarchului, la început a stat amuțită. După aceea a început a opozițiunea, în loc de a da expresiune indignațiunii sale, a scusa pe făptuitori și a învinui pe guvern, că n'a clarificat însemnătatea adevărată inter-națională-politică a colorilor negre-galbene. Ear' foile guvernului, în termeni foarte rezervați, impută opozițiunii, că prin *mot de ordre*-urile lor, eată unde aduce lucrurile.

Imputări reciproce între opozițiune și guvern, dar' de făptuitori atentatorilor nu se gîndesc niciu presa opozițiunii, nici a guvernului. Aceia rămân între opozițiune și guvern ângeri inocenți și liberi de ori-ce răspundere, ear' după opozițiune guvernul e de vină, că la Monor și la Ullö colorile dinastiei s'au tîrît prin tină și s'au aruncat în șanțuri.

Ce e mai interesant în aceasta afacere, este că și opozițiunea maghiară și ofi-

ciasele guvernului seferesc a da expresiune indignațiunii pentru atentate. Procederea lor este atît de circumspectă, ca nu cumva să se atingă de susceptibilitatea șovinismului maghiar, pînă când e vorba de atentat. Sînt însă aspre foile opozițiunii cu cuvintele Monarchului, care ca să le poată *sans gêne* condamna, le pu în spinarea guvernului.

De tot deochiată este treaba, că atunci, când atentatorii flamuri împărătesci sînt dați uitării, ear' Monarchul, sub firmă ministerială, în presa opozițiunii maghiare e supus criticei pentru indignațiunea Sa, guvernul unguresc, în presa inspirată de dînsul, nu află cu cale nici baremi indignațiunea Monarchului a o lua sub scut, cum s'ar fi convenit din partea unui guvern.

Este deci greu a separa faptele atentatorilor de sentimentul public al compatrioților maghiari, pentru-că nici ei înșiși nu le separă, pentru-că ei înșiși într'un mod sau într'altul iau asupra-le sau nu resping solidaritatea cu dînsule.

Astfel stînd lucrurile, ori-ce om de inimă și patriot adevărat trebuie să exclame: O constituționalism! O lealitate! Ați ajuns să fiți nise parole goale în guri de farisei egoisti, care precum vedem nu tîn cont de patria lor și în cele din urmă nici de interesele cele adevărate ale naționalității lor, despre care dice, că vor să o întărească și sporească. Din contră, strigînd „Eljen“-uri asurđitoare, care tot ei le fac se seamă de prefăcute, produc sentimentul, că după exclamațiunile lor vor să ascundă bucuria, că se poate nepe-depsit juca și căte o festă „peciovicismului“ negru-galben.

Dar' se tăcem. Este vorba de cavaleri, care se simt în stare nu numai naționalitatea lor a o conduce, ci un stat întreg, de monarhie întreagă. Nu odată am cetit, că cavalerii din cestiune își permit luxul, de a se gera ca singuri normativi în creolea sortilor monarchiei austro-ungare.

Mai putem sci, dacă în inchipuirile lor, cavalerii din cestiune, care nu mai ascund intențiunea lor cu naționalitatea statului unguresc, n'au rezervațiunea mentală, încă nescoasă la iveală, de a naționaliza în sensul lor monarhie austro-ungară întreagă? Și prin aceasta doar' Oranul întreg?!

Norocul orb, care s'a legat morțiș de ei, de douăzeci-și-doi de ani încoace, ce e drept, li-a înferbentat cavalerilor creeri. Ei se cred omnipotenți. Toată Europa cred ei că e pentru dînsii, și dacă nu mai mult, cel

puțin țerele unguresci în că sînt puse necondiționat la discrețiunea lor.

Oameni de acestia, după-ce au mai fost și sprigini de cercuiri foarte hotărîte și au fost spreginiți de acasă și din străinătate, se nu ne mirăm, dacă iau ușor și constituționalismul și lealitatea, dacă și asta le iau, când vine bine, mai pește picior și în urmă se mai și încred, că ceea-ce ei sînt în monarhie sînt și în Europa.

Și de ce nu le-ar lua și nu s'ar încrede, când ei ved, că pentru dînsii, dacă se și fac legi, legile nu există, ear' dacă ei se ating de vre-un lucru, care pentru toți cetățenii trebuie să fie sacrosanct, li-se iartă, și atît justifiție, cât și poliție trec mai departe la ordinea țerei, ca-și-cînd nu s'ar fi întemplat nimica.

Astfel de cavaleri poate-că se vor indigna ei, nu de atentate, ci că li-se poate lor imputa ceva din atentate și guvernul unguresc ii va ruga de iertare, căci li-s'au pus în fața ei.

Dar' se poate că de astădată totuși se vor mai gîndi și politicianii compatrioților maghiari și în cele din urmă se vor adopera a satisfăce dorințele Monarchului, ca atentatorii exemplari să se pedepsească.

Să deo D-șeu să fie cum dorim noi, și nu cum ne temem că va fi. Să deo D-șeu, ca atentatorii să fie pedepsiți, și ca să fie pedepsiți, mai întîu să fie eruați.

Dar' așa să fie, cum dorim noi, în interesul patriei comune și chiar și în al naționalității maghiare, compromiș de douăzeci-și-doi de ani în atătea moduri de înșuși matadorii ei politici.

Așteptăm însă de altă parte dela sferele decisive din Viena, ca dacă din partea compatrioților maghiari nu se va face nimica pentru repararea vaței bicolorului vătămă, să se facă de acolo cele necesare.

Treizeci și atătea de milioane de Austro-ungari trebuie dumeriți față cu îndrăzneala unor nesocotiți din sinul unei naționalități disparente, pentru-ca să fie întăriți în credința, că în monarhie aceasta ceea-ce e sacrosanct, sacrosanct aceasta ceea-ce însoțea întreg împăduririle și în toate timpurile. Și vai de îndrăznețul, care cu mîna sacrilegă se aturea în lucruri, care trebuie să fie pînă de inviolabile și care inatacabile.

Rigoarea aceasta se cere astăzi cu atît mai virtos, cu cît cu fiecare zi ne apropiem de timpul hotărîtor, în care monarhia austro-ungară, dacă e să fie la înălțimea chemării sale, are să fie ferită de ori-și-ce compromitare, care

'i-ar pute știrbi autoritatea în lăuntru și în afară și ar înstrăina pe aliații sei.

Accentuarea, cu care Monarchul 'și-a exprimat indignațiunea, în seamă, dacă nu în sferele competente din țerele unguresci, în cele din Viena.

Gravităm în afară..?

I.

(I.M.) Am ajuns pînă acolo, încât într'adevăr trebuie să ne întrebăm noi pe noi: Oare gravităm în afară? Trebuie să ne întrebăm noi și fruntașii națiunii române, tînem la trecutul plin de suferințe al acestei patrii? Tînem la osemintele moșilor, strămoșilor, fraților și părinților noștri astrucate pe plaiurile și colinele acestei patrii? Tînem în fine la vetrile noastre străbune sau nu?

Noi, lamura națiunii române din această patrie, am ajuns de risul și de batjocura nu numai ministrului-președinte Coloman Tisza, care vede în fiecare cîrturar câte un „sobol“, dar' trebuie încă să mai suferim și imputări cu totul nedemne pentru noi chiar și dela slugile guvernamentale. Nu ne este iertat a tăce! Nu, fie vorba chiar și de un om fără nici o importanță, cum este bună-oară Baussner, pentru-că ideile conducătoare ale discursului seu nu sînt ideile sale proprii, ci ideile mai-marilor sei. Fie deputat, fie chiar ministru, omului cu vederi largi politice nu-'i este iertat ca să se avînte cu graiul pînă acolo, încât uitându-și de sine și de autoritatea sa, prin enunțaiuni cu totul netemeinice, ba chiar mincinoase, să prezenteze lumii pe un număr însemnat din fiii unei națiuni, pe fiii aceleiași patrii de dușmani ai acelei patrii și totodată de dușmani ai acelei patrii. Și nu-'i este iertat a o face aceasta mai cu seamă atunci, când nu posedă probele recerute pentru cele-ce le vorbesce.

Gravitatează fruntașii Românilor din țerele de sub coroana Sfîntului Stefan în afară?

Dacă da, atunci întrebăm, dar' întrebăm cu toată hotărîrea, spre cine? Ni-se va răspunde: spre România!!

Răspundem: Așa este!

Și am fi nise mișei, dacă ca Români am călea, în picioare aceleși trup și același sânge, care se numesc „românească“. Gravităm spre România, gravităm cu deosebire spre București, deoarece acest oraș e pentru noi focarul-cel românesc. Așadar' numai spre „cultura românească“ gravităm înspre România. Ear' dela

această gravitare de cultură nu este suflet omenesc, care se ne poată abate.

Bucureștii, care este un oraș în toată puterea cuvîntului european și mijtele călătoriei aeriane și întinđi cașă-cămin culturale, are ca toate capitalele mari un aspect mai mult cosmopolit decăt numai românesc-rămănesc, cu toate-că numai românesc-rămănesc și nu mai pentru Români există.

Bucureștii e însă capitala României libere și independente, aliata cea mai sinceră a monarchiei austro-ungare. Și dacă așa este, atunci ca la aliații acestei monarhii ne va fi iertat a ne îndrepta, noi frații lor, ca să sugem și să ne îndulcim de roadele culturii românești. Vrea cineva să pună stavila acestei porniri culturale a noastre, atunci sîntem siliți a țice, că un atare om, un atare popor chiar, nu este numai dușman al poporului românesc, dar' este dușmanul culturii și civilizațiunii omenimii.

Ar fi o derisiune, ca să opresci pe Maghiarul din Ardeal, din România sau chiar din Bucovina, ca să nu nisească a-'și însuși cultura și preste tot progresele științifice ale fraților sei dela Budapesta. Ar fi un păcat strigător la ceruri, dacă Asului sau Germanului din Ungaria 'i-s'ar porunci, ca să nu privească cu ochii bine deschiși spre Viena sau Berlin, spre a-'și căștiga cunoștința despre progresele vastei literaturii germane.

Ei bine, să ne fie oare numai nouă Sfîntului Stefan oprit ca să nu ne animăm, ca să nu ne îndrăgim de cultura românească? Ba această animare firească culturală să fie privită cu ochi plini de invidie! Și ce e mai mult, oamenii de rea credință să o traducă în sens politic și să prezenteze lumii aspirațiunile noastre culturale ca intrigi politice. . . !?

Nu ne putem împăca cu atari bazaconii nevrednice de neamul românesc și nici-decăt compatibile cu fruntașii Românilor din această patrie. Desfidem pe ori-și-cine, ca să nu confunde cultura generală-românească cu politica specifică a regatului român. Și tot în acel timp arogatului național din regatul Ungariei, nu vom permite nimenui ca să o identifice cu politica tuturor Românilor.

Ferească-se tot omul de omenie, ca să nu-'și casce gura răspîndind neadevăruri la adresa poporului român. Ferească-se cu deosebire, ca nu cumva aceste iscodiri să deosebă rădăcini în inimile oamenilor predispuși la lucruri rele și cu înclinări dușmănoase.

FOIȚA „TRIBUNEI“.

Mihai-Vodă Craioveanul.

Fost-a fost în vremea vechie

Un viteaz făr' de părechie,

Cu piept lat

Și înzeuat,

Cu braț tare de bărbat

Ce purta o lance lungă,

Pe Tătari ca să împungă,

Pe cei Leși lăudăroși,

Pe cei Turci nesățioși

Și pe Ungurii faloși.

Fost-a fost în vremea vechie

Un viteaz făr' de părechie

Ce-'i dicea Mihai Șoimanul,

Mihai-Vodă Craioveanul.

Într'o zi de dimineață

Se spălă pe mîndra față,

Greu baltă el își încinse

Și cu graiul astfel țise:

„Căpitan, Baba-Novac!

„Nou isbăndi aș vră să fac,

„Spre mărirea neamului

„Și spaima dușmanului.

„Dar' vecinii 'mi-am sfărmat,

„N'am pe cine să mai bat.

„Nimeni nu-'mi mai cată spadă.

„Toți se tem de greaua-'mi spadă.“

— Au și drept, Măria-Ta,

Căpitanul cuvînta,

Să se teamă de-a ta spadă,

Dar' când ei nu cată sfadă,

Poți tu însuși să le cați:

Pe bătuți din nou să-'i bați.

„Novac dragă, te 'nțeleg,

„Însă nu știu cum s'aleg:

„Pe Tătari n'aș vră să-'i bat,

„Căci își fug în lung și 'n lat;

„Ear' Cazacul se repede

„La 'nceput, și dacă vede,

„Că îi pept cu bărbăție,

„Umple-a țerii bătărie;

„Ungurul ear' ține piept

„Și își stă în luptă drept,

„Cât te crede că ești mic

„La suflet și trup pitic;

„Leahul nu-i de vitejie,

„Luptă tot prin viclenie.

„Care crezi că-i cel dușman,

„Vrednic de un Craiovean?“

— Aș pute eu să-'i spui?

Că doar' dușmani ai destui,

Cât s'alegi

Și să alegi.

Haide Dunărea de 'nfrunță,

De-'ți e dor de luptă crunță.

„Căpitane, să-'mi trăiesci,

„Ved că gîndul imi gîtesci,

„Turcul nu'mai e dușman

„Vrednic de un Craiovean.

„Numai cel-ce-a spăimântat

„La Viena pe 'mpărat

„Și a rupt crucea sădită

„Sus pe turla poleită

„De pe cea sfîntă Sofie,

„Risipind o 'mpărăție,

„Acel cărui se închină

„Și 'ngenuchie în țerînă

„Leahul cel lăudăros

„Și Tătarul furios,

„Cărui Ungurul se 'ndoie,

„Precăt șalele-'i se moaie,

„Este vrednic de dușman

„Leului voinic oltean.

„Mergi, Novace, te grăbesce

„Și oștirea-'mi pregătesce,

„Ca să tulbur înc'odată

„Pe turcimea cea turbată“.

Astfel Domnul a grăit,

Oastea 'n clipă s'a găsit,

Cum Mihai a poruncit.

Trase paloșul din teacă

Și plecă Mihai cum pleacă

Fulgerul prin negri nori,

Răspîndind în giur fiori.

Câte oști îi ies în cale,

El pe toate le sporeale

Le înfrînge și doboară,

Le gonesece, le omoară,

Pîn' ce falcicul Sultan

Îi strigă: „Aman . . . aman“.

Atunci aprigul Mihai,

Ce spetise șapte cai

În avîntu-'i și-'n răsboiu,

Se întoarse înapoi,

Și spre țeară

Porni eară

Greu de pradă încărcat

Și de neamuri lăudat,

Ca viteaz adevărat.

Ear' în țeară când sosi,

De baltă se sprigini,

Și tăcut și nemișcat

Sta în gânduri cufundat.

Novac însă 'mi-'l vedea

Și cu graiul îi dicea:

— Ce ai, Doamne de gîndesci,

Și tăcut și trist imi ești?

— „Nu sînt trist, Baba-Novac,

„Dar' nu știu ce să mai fac,

„Ca și Turcii cei temuți,

„Leși, Ungurii limbuți,

„Și Cazacii pe cai tari

„Și prădalnicii Tătari

„Să se scoale toți odată,

„Ca o mare 'nfuriată,

„Și să vie toți spre mine,

„Ca să-'i am odată bine,

„La un loc în strînsă gloată

„Și să-'i frîng pe toți deodată,

„Ca de lifta păgânească

„Să scap țeara strămoșească

„Și iubitul meu popor

„Pentru veci în viitor!“

Ioan Nenitescu.

Acrobata.

De

Iosif Montet.

(Cîrmare și fino.)

În mijlocul circului trei clown-i sfîrșesc un șir de sărituri în aer, în același timp, cu un perfect *ensemble*, ei cad în picioare. Doi dintre ei pleacă cu sucituri grotesci, schimonosindu-'și fețele. Al treilea a rămas pe loc cu ceafa pe spate, privind la acrobata de sus, care încerca primul pas. Ce are el de gînd să facă? Fără îndoială o nesdrăvenie cu virf . . . Osteneală degeaba, băiete, privirile nu mai sînt pentru tine.

Conștientos băiat Mariu ăsta. Oamenii nu-'l mai privesc, e adevărat. Ce are a face? El își face treaba mai departe. Și eată-'l în mijlocul arenei, începe a tremura din tot trupul. Ah! uite comedia! Ea e surd și pășese, și el e jos și se teme. Ei, prietene, istorie vechie e farsa asta. Pentru un clown de valoare, lucrul acesta e puțin isteț.

Cu atît mai puțin isteț, cu cît nici nu este variat. Aide e bine deajuns! Ce faci tu, nătărăule, de urmăresci pas de pas mișcările călătoriei aeriane și întinđi brațele cașă-cămin ar cadă? Mișca tu nu cează, te nici bine, și pantomimica ta nu interesează pe sîmeni. Și apoi pentru un posuaș, țeu că n'ai fața comică. Ondea naiba 'ți-ai găsit fața asta ară? Fără îndoială, aș crede că ești palid și în glumă! . . .

— Ah!

Noi ni-am făcut până acum din destul datorința noastră cetățenească. Am spus în auzul lumii ce voese, ce cugetă, ce lucrează toți Români. Noi ca Români nu am dat de nici o urmă a gravității politice spre România. Și de atâtea-ori ni-s'a dat ocaziune de a merge cu severitatea cugetării drepte până a ne face urgisiți înaintea oamenilor lesne credători și mult-puțin înclinați spre disordine, spunându-le: Nu îngreunați pozițiunea regatului român și nu amăriți țările destul de grele ale noastre ale tuturor. Și am fost ascultați și sîntem ascultați.

Dacă așa este, atunci cuvântul nostru a fost ascultat mai înainte de cărturarilor români, și numai în a doua linie de badea Stan și Bran, asupra cărora are o înfruntare precumpănitoare preotul și învățătorul, avocatul sau funcționarul român.

Gravitează frunții Românilor în afară, atunci noi ni mai avem rațiunea de a fi, atunci noi mințim înaintea lumii și înaintea fraților noștri, cu care am avut legături secrete. Întrebarea este, că oare ar ține Români cu atâta dragoste la programul nostru, la lupta noastră și la ideile ce dîlnic le dezvoltăm, arătându-le calea, pe care au să meargă? Nu ar fi nimic din toate acestea, și ar avea destule cuvinte ca să dîcă, nu mai ascultăm de graiul vostru.

Până acum poporul român este dispus a merge pe căile adevărului și pe aceste căi vom cu toată hotărîrea a-l conduce. Dacă se va abate dela aceste căi, nu noi vom fi vina acestei abateri, ci o spunem cu conștiința curată, că aceia și numai a acelora va fi vina, care au desconsiderat aplicările pacifice ale poporului român. Aceia care au dîs și dîc că gravitează în afară, când el nu gravitează; aceia care susțin că există agitatori, când acestia nu există; care dîc, că sîntem răi patrioți noi Români, când nici vorbă nu poate fi despre aceasta.

Adunându-le toate aceste la un loc, sînt tot atâtea rane, care nu ar trebui să fie; sînt tot atâtea apucături, care nu ar trebui făcute, și sînt tot atâtea semne, care ar pute cu timpul și numai cu timpul să ne facă a fi ceea-ce ne sîntem astăzi.

Nu dorim atari timpuri și nu dorim nici un Român iubitor de neamul său, ca să ajungem atari țile preste pământul acestei patrii, și ne vom lupta cu toată țaria, ca să încungurăm pe frații noștri dela ori-ce înclinări răsunătoare. În schimbul acestei lupte numai a pretindem, ca să ni-se dea pace. Să nu ne facă nouă ca publicisti nimeni imposibil a ne mai pute înțelege cu frații noștri. Le dîcem aceasta, pentru-că nu vom să mințim nici înaintea Tronului și a concetățenilor noștri de alte naționalități, dar' nici fraților noștri români.

Cu toții avem un cuget și o țintă: bunăstarea și înflorirea acestei patrii. Am fi și nise nemernici, dacă nu am ține cu toată căldura la tradițiunile ei istorice și la menirea sa ce 'i-s'a destinată de providință. Aceasta însă numai așa se poate, dacă în Ungaria poliglotă vom avea

și noi Români ca și Maghiarii, Sași sau Croații dreptul de a trăi și a muri ca Români.

Ear' acest drept îl legăm de „mulțumirea și îndestulirea“ noastră pe terenul politic. Nu ni-se face pe voce, resistăm prelungă pretensiunile noastre. Sîntem însă siguri, că dacă nu astăzi, nu va fi prea tîrziu nici mâine, ca tot aceia, care ne-au desconsiderat, să ne și îmbrățoseze, pentru aceea însă nu gravităm în afară, nici spre frații noștri din România, pe care îi iubim, nici spre Rusia pe care o urgisim.

Acesta este adevărul adevăr și pe care nu ne sfim a-l susține și mărturisim, respingînd dela noi toate invectivele ce ni-se adresează și dîcînd tuturor cărturarilor: Păstrați-vă bunul cumpăt și observați rîndueala bună.

Pe această cale siguri sîntem, că precum neîntrecuți sîntem în patriotismul nostru, neîntrecuți vom rămîne, ba vom ajunge chiar iubiți.

Insultarea steagului împărătesc.

În sfîrșit se aude și glasul presei maghiare în afacerea steagului negru-galbin. Cele două organe guvernamentale, „Pester Lloyd“ și „Nemzet“, precum și organul contelui Apponyi, „Budapester Tagblatt“, desaproabă categoric și condamnă cam cu jumătate de gură atentatul ce s'a comis la Monor și Ulló în contra steagului împărătesc; foile opoziționale însă caută fel de fel de pretexte pentru de a scusa pe făptuitorii.

În următoarele reproducem câteva voci opoziționale, care nu mai au trebuință de nici un comentariu.

„Egyetértés“: În țeară nimenea nu 'i-a trecut prin mînte, de a explica aruncarea în tină a steagului negru-galbin drept o demonstrațiune contra credinței și alipirii atît de des dovedite; — însuși comunicatul oficial a dîs, că acest steag negru-galbin ar fi un simplu signal, și prin aceasta a voit tocmai să dovedească, că arborarea lui nu e nici o vătămă a constituțiunii. Decâte-ori s'a ivit un cas ce a vătămă sentimentele națiunii, ministrul-președinte Coloman Tisza totdeauna a accentuat în dieta țerii principiul, că faptele singuraticilor nu trebuie imputate totalității; ce lipsă are el să se abată acum dela acest principiu și se informeze acum pe Regele astfel, că fapta persoanelor singuratic necunoscute să se atribute totalității? Repetăm, că rîu a făcut. Nu era de lipsă, ca cetățenii maghiari să fie făcuți atenți, ca sentimentele lor de credință și alipire să le dovedească prin fapte, pentru-că cetățenii Ungariei au dovedit destule-ori prin fapte neîndoelnice credința și alipirea lor către Regele și casa domnitoare; nu era de lipsă de a se pune în gura Regelui pentru caracterisarea incidentului din Monor termeni de „atentat nerușinat“, căci acela nu a fost altceva, decît o mică transgresiune polițiană, pe care nimeni în țeară nu a privit-o drept un atentat. . . . Din cuvintele Regelui pot să se nască numai neînțelegeri; căci dacă aruncarea în tină a acelu steag a fost în adevăr un „atentat nerușinat“, dacă a alterat sentimentele de credință și de alipire: atunci comunicatul ofi-

cial nu a spus adevărul, atunci steagul negru-galbin nu a fost un simplu aparat de signal, atunci steagul acesta nu 'i-a avut locul acolo, atunci arborarea lui a format în faptă un gravamen de drept public. . . .

„Budapesti Hirlop“: . . . Noi stăm îmărmurii în fața termenilor neobișnuit de aspri ai Maiestății Sale. Regele se exprimă asupra lucrului astfel, ca-și-cînd ar fi un eveniment ne mai pomenit, fără seamn și unic în felul lui. Firesce, noi trebuie să admitem, că pentru Regele lucrul stă în realitate așa, și admitînd aceasta, trebuie să aflăm cu indignațiune, că informațiunile Maiestății Sale sînt mance cu privire la cele ce se întîmplă pe teritoriul Coroanei Sale. Sfetnicii Coroanei aleg ceea-ce are și ceea-ce nu are să se aducă la cunoștința Maiestății Sale; Regele află pentru prima-dată, că o emblemă constituțională a Sa a fost insultată în felul acesta, și nu știe ce s'a întîmplat în anii din urmă cu singuraticele embleme ale țerii Sale. El fără îndoială nu știe, ce „atentat nerușinat“ s'a comis la timpul seu în Agram în contra pașerei unguresci. . . . Nu știe, cîci dacă știe, de sigur dădea ordin ca „atentatorii“ să se pedepsească după drept și lege. . . . Noi sperăm, că atentatorul își va primi pedeapsa, și de sigur o pedeapsă mai mare decît acei nerușinați, care au comis atentate în contra steagului unguresc. . . .

„Pesti Hirlop“ dîce, că dela restabilirea constituționalismului încoace e de sigur primul cas, că Maiestatea Sa Regele e silit a condamna atît de aspru pe un cerc și pe organele aceluia. Tot atît de sigur e, că cuvintele de dojană ale Regelui vor produce o adîncă impresiune în țeara întreagă. După acest dîr, acest steag a fost arborat în Monor numai ca un fel de signal, ear' pentru vătămarea unor asemenea signale în codicele penal unguresc nu există pedeapsă, prin urmare atentatorul, dacă se va erua, după drept și lege nu ar pute fi pedepsit.

„Ellenzék“: Regele unguresc a condamnat în Monor cu cuvinte neobișnuit de aspre călcarea în picioare a steagului negru-galbin. Maiestatea Sa a numit un „atentat nerușinat“ fapta, că steagul negru-galbin a fost dat jos de pe cartierul comandantului de honved. Și noi dîcem: e lucru urît, când cineva tractează necuviincios cu ori-și-ce steag național, și nu putem decît regreta, dacă se vatămă fără dreptate ori-ce insignii naționale. . . . Că pe teritoriul Ungariei se arborează steag austriac încă și pe cartierele oficerilor supremi maghiari, și preste tot, că pe teritoriul statului unguresc, spre simbolisarea statului, se arborează steaguri compuse din colorii străine și din colorii care simbolizează idei străine, — pentru aceasta ori-și-cine poate să se scandalizeze cu drept cuvînt, și dacă, această justă indignație îndeamnă pe cineva, ca să îndepărteze steagul austriac ce fără drept încoluește insigniile naționale, aceasta poate să fie o faptă necuviincioasă, poate să fie lipsă de tact, dar' nu poate să fie „atentat nerușinat“, și nu poate mai ales să fie o faptă, care să provoace o judecată atît de neobișnuit de aspră a Maiestății Sale. Noi nu vom să scusăm neclătura ce s'a comis față cu steagul negru-galbin, dar' nu putem tăce față cu acel atentat și mai grosolan, pe care 'l-a comis guvernul, punînd în gura Regelui cuvinte atît de condamnatoare și atît de dejositoare pentru întreaga națiune. . . . În timpul din urmă s'a repetat atît de des scandalizarea sentimentului comun al națiunii prin asemenea fapte, încît în adevăr omul nu s'ar mai pute mira, dacă se ivesc oameni amăriți, care iau refugiu la mijloace nepermise și vor să le dea satisfacție pentru onoarea națiunii vătămată. Nu e deci permis a se lua drept un „atentat nerușinat“ înălțurarea steagului negru-galbin în Ungaria, care nu are insigniile aceste, ale căror colorii nu sînt colorile ei și care steag pe teritoriul acestei țeri nu reprezintă nici așa numita monarhie totală și cu atît mai puțin suveranitatea statului unguresc. . . .

CRONICĂ.

Dela Curte. Maiestatea Sa va petrece la Gödöllő până poimîne; de aici El pleacă la Viena.

Cruce de argint pentru merite. M. Sa Monarhul a dăruit crucea de argint pentru merite: fostului primar din Jucl-de-jos, G. Fantea, și fostului primar din Ghlec, Mihail Pop, mai departe sergentului de genarmi Simion Danu. Acestuia din urmă pentru-că a mîntuit de moarte cu pericolul vieții proprie o femeie, care era să ardă în casa aprinsă preste ea.

Numire. Notarul tribun. reg. din Budapesta, Iuliu Puscariu, e numit de subjudecerc. la judecătoria cercuală I—III din Budapesta.

Statute aprobate. Ministerul regesc ung. de interne a provădît cu clausula de

aprobare statutele reuniunii pentru înființarea unei grădini froebeliane în Ciacova.

Maghiarisări de nume. „Budapesti Közöny“ publică următoarele schimbări de nume: Ladislau Kuricza în „Száva“; Sigismund Altmann în „Aczel“; Isac Grünspan în „Gál“; Iosif Lazistyán în „Barta“; Adolf Neumann în „Nemet“; Alexandru Klein în „Kelemen“.

Schimbari de nume. Ministerul nostru de interne a conces schimbarea numelui comunei „Feneșul-românesc (Oláh-Fenes) în „Magyar-Fenes“.

Demisionarea ministrului Orczy. După „N. W. Tagblatt“, demisionarea ministrului br. Bela Orczy e un lucru împlinit. El a demisionat din cauza sănătății lui sdruncinate. Cine îi va fi următorul încă nu se știe.

Deficitul din bugetul statului pe 1889. De doi ani încoace ministrul-președinte a cîntat neîntrerupt psalmul mîntuirii și tot într'una a asigurat lumea, că bugetul statului pe 1889 se va încheia fără deficit. Dîrele guvernamentale, ca Iudeii prelungă vițelul de aur, se întreceau să laude pe Tisza ca pe Mesias al făgăduinței și ele erau sigure, că așa va fi, cum dîce Tisza. Se putea altcum? Dar' eată că s'a putut! Bugetul statului pe anul viitor se încheie cu un deficit de preste trei milioane fl. Și acum Tisza aruncă vina pe toți și pe toate, după ce vede, că vorbele 'i au fost fală goală. Ba că secerișul slab a fost de vină, ba că introducerea tarifului pe zone, ba cine știe ce alta. Vorba cea: „Să bagi vină la sucală, dacă e jesusă pînza rîu!“

Șovinism maghiar. Un candidat de profesură da lecții private în studiile gimnasiale băieților sași din Petroșeni și în fiecare an băieții depuneau apoi examen la gimnasiul săsesc din Sibiu înaintea unei comisii, și dacă depuneau examenul cu succes, erau priviți ca absolvenți ai cutărei și cutărei clase. Maghiarii însă n'au vîgît cu ochi buni acest lucru, anume ca băieții sași să fie instruiți în limba germană și să depună examenul în un gimnasiu german. Denunțat fiind lucrul, inspector școlar s'a nîsui să închidă acest „Winkel-Gymnasium“, dar' lucru nu s'a putut face, deoarece-ce trebile mergeau la acest gimnasiu după toate pretențiunile legii. A fost lipsă deci de puterea auctorităților civile, și astfel pretorul din Petroșeni, neputînd oprî pe profesor să preleagă, a oprît pe părinții de a-și mai trimite băieții la școală. Părinții băieților au făcut recurs la minister.

Cumpărare de bunuri. Aflăm că bunul din Alămor al contelui Ladislau Teleki, împreună cu fundus instructus și toate edificiile aparținătoare bunului, a fost cumpărat de colegiul ev. ref. din Aiud cu 200.000 fl.

Un nou dîr săsesc. În „Kr. Ztg.“ aflăm știrea, că dela 1 Octomvrie va apăre în Bistrița un dîr nou săsesc săptămînal, „Bistritzer Zeitung“, organ politic, sub redacțiunea lui Frederic Binder.

Comisiunea regulării granițelor între Bucovina și Rusia, după o activitate de 2 luni, și-a terminat lucrările pe întreaga linie dela Dunistru pînă la Prut. Membrii ruși ai comisii vor sosi în Cernăuți prin Octomvrie, ca să subscrie protocolul.

Reuniunea antisemită „Deutschnationale“ din Viena a fost desființată prin un ordin al locoțitorului. Causa desființării este purtarea dîmnească a reuniunii față cu Austro-Ungaria; sentimentele ei nepatriotice și periculoase statului, agitările ei antisemite au fost privite ca un abuz, care în ultima linie țintea la tulburarea ordinii și liniștii publice. Se știe, că această reuniune a trimis o telegramă de felicitare deputatului Türk, pentru cunoscuta lui atitudine la debaterile asupra legii militare și cu deosebire pentru cuvintele lui dela 10 Aprilie: „D-șeu să ferească pe Germania să nu ajungă să ceară ajutorul Austriei, căci ar primi un ajutor de tot slab sau nici un ajutor“.

Un atentat nou contra Țarului. Se știe din Petersburg, că înainte de a se urca Țarul în vagon, ca să călătorească la Copenhaga, a explodat în gara dela Peterhof un serin cu dinamită, în urma căreia un signalist a și fost ucis. Se crede, că dinamita a fost anume pusă să explodeze, ca să ucidă pe Țarul.

Edison. Genialul inventator a plecat la Londra, de aici în scurt timp va pleca acasă, în America. Edison a spus mai multora, că el are de gînd să vie și în anul viitor prin Europa, și atunci va cerceta și Viena și Budapesta.

Cestiuni economice. Scoreiul, în Septemvrie 1889.

Se pare că umblarea timpului din anul acesta, cu deosebire cel de acum de pe toamnă, are să pună la grea probă paciența agricultorilor noștri, deoarece-ei sînt siliți din cauza ploilor a întîrziia atît cu facerea sîmînturilor de toamnă, cît și cu culesul porumbului. Ploile prea multe de acum și seceta prea lungă de pe primăvară și vară au contribuit, ca noi aici în Transilvania să avem, în genere dîs, o recoltă slabă atît în grâu și seacă, cît și în porumb. La recolta slabă a porumbului a mai contribuit în părțile noastre și erundarea Oltului și a rîurilor lui laterale, care ieșind din alvia lor, au inundat și stricat mulți agri cultivați cu porumb și alte

plante. Din anul 1870 cultivătorii noștri riverani nu-și mai aduc aminte să mai fie exundat Oltul așa tare și făcînd o daună așa de însemnată, ca cuma făcut de astădată. Preste despărțiminte întregi de agri din apropierea Oltului a trecut apa, culcînd la pămînt și înorînd porumbul și celelalte sîmînturi de printre el. Tot așa au făcut și unele rîuri laterale, dacă nu și mai rău.

Firele ajunse la maturitate, deși au fost culcate și tăvălite de apă, se pot recolta încă, deoarece-ce boabele de pe tîlvi sînt frumoase. Nu se pot însă recolta firele care n'au ajuns la maturitate și au fost verzi, deoarece-ce boabele de pe tîlvi s'au muccuți și stricat. Chiar și cocenii așa sînt de înoroiți, încît nu se pot da ca nutreț la vite din cauza noroiului ce s'a pus pe ei.

De câțiva ani încoace se pare că cultivătorii aceia, care fac sîmînturile mai de timpuriu,—atît cele de toamnă, cît și cele de primăvară,—o nimeresc mai bine, deoarece-ce ele la început au toate condițiunile de încolțire, creștere și dezvoltare, precînd mai tîrziu acele lipsesc câte odată.

Exemplu am avut astă-primăvară cu ocaziunea sîmîntului de porumb. Aceia dintre cultivători, care s'au silit a face sîmîntul mai de timpuriu, 'l-au făcut în bune condițiuni, așa încît la câteva țile porumbul a fost tot răsărit, precînd cel sîmîntat mai tîrziu, neavînd condițiunile de lipsă pentru încolțire, a stat în pămîntul uscat pînă pe la finea lui Maiu, și numai după ploile dela sfîrșitul acelei luni a început a răsări, precînd el ar fi trebuit săpat (prășit).

Cel de timpuriu a fost săpat la timp, 'l-a ajuns o ploaie tocmai pe timpul legatului, și așa s'a putut desvolta în condițiunile cele mai bune; el va și da o recoltă bună. Cel mai tîrziu, rămînd îndîrît cu răsăritul, a trebuit să se toace cu toate, și așa el se poate cunoaște și acum, că va da o recoltă slabă.

Cultivătorii noștri ar pute trage deci din experiențele și observările anului acestuia acea învățătură prețioasă, ca să nu mai amâne de altădată sîmîntatul sub pretextul, „că este prea de timpuriu“, ci conformîndu-se climatei, să grăbească, ca într'o săptămîna,—cel mult două,—să fie sîmîntatul terminat.

Sîntem chiar în ajutorul sîmîntului de toamnă, ba pe multe locuri se va fi început deja. Va fi bine deci să aplicăm chiar la sîmîntatul acesta experiențele culese. Să ne grăbim precînd numai ne iartă împregiurările, ca să vedem grîul și seacăra bîgate în pămînt, ca să aibă timp de a răsări și a crește, ca să nu între de tot slabe și perite în iarnă, deoarece-ce este în genere cunoscut, că cu cât apucă holdele mai bune în iarnă, cu atît au mai multă putere de a rezista contra vînturilor și a gerului.

Cu această ocaziune este tare bine, dacă atît pentru sîmîntăturile de grâu, cît și pentru cele de seacă alegem sîmînta cea mai frumoasă. Unii cultivători destinaază sîmînta din agrii cei mai buni pentru sîmîntat, pe care nici nu o mestecă cu cealaltă, ci o pun deosebit. Alții amestecă toată recolta de grâu laolaltă, și după trierat, la cernutul cu ciurul, aleg grîul cel mai frumos pentru sîmîntat. Și eară sînt alții, care, fie din necștiință sau învîțați de alții, samîna grîul cel mai mîerunt sub pretext, că fiind mai mîerunt e și mai mult, și așa, dacă mai și pere și nu răsare tot, totuși mai rămîne și pentru răsărit.

Că cei dintîiu fac mai bine, aceasta s'a adevărit prin un lung șir de observări și experiențe. Ba unii agricultori experți au mers cu alegerea grîului de sîmîntă și mai departe; ei au început alegerea cu un singur bob dintr'un agru, pe care 'l-au tot sîmîntat, pînă au ajuns să prăsească grîul cel mai frumos și mai vestit. Caci au dîs ei: precum în imperiul animal există legea, „că nu se poate nasce dintr'o vită rea de prăsilă o vită frumoasă“, tot acea lege trebuie să existe și în imperiul vegetal, „că ce sameni, aceea trebuie să și răsară“.

De sine se înțelege, că nu este singură sîmînta, care contribuie la dezvoltarea holdelor frumoase, ci și agrul (solul), apoi arăturile și epoca sîmîntului încă trebuie luate în dreaptă considerațiune. Dacă arăturile preparative pentru sîmîntat s'au făcut la timp și în bune condițiuni, dacă agrul are nutrețul mineral și vegetal trebuincios pentru dezvoltarea și întărirea plantelor sîmîntate și dacă cultivătorul observează bine și epoca sîmîntului; atunci el poate privi liniștit în viitor, că și-a făcut datorința și nu mai sînt de lipsă puterile lui, decît agenții vegetațiunii: căldura, lumina, ploaia și aerul, pentru a face să încolțească, să crească și să rodească plantele sîmîntate.

Căldura este isvorul vieții atît a ani malelor, cît și a plantelor. Fără căldură nu ar pute trăi nimic pe pămînt, toate ar îngheța de frig. Isvorul căldurii este soarele; el este isvorul nesecat al vieții organice.

Lumina încă are o influență binefăcătoare asupra dezvoltării vieții organice. Aceasta se poate vedea mai bine la oamenii fînțiți

Un asemenea țipet de spaimă a isbucnit din mii de piepturi înăbușite. Sub picioarele acrobatei frule de fer se rupe fără veste și miss Dora cade rostogolindu-se în aer. . . .

Tot ciroul e în picioare bărbați și femei cu ochii dilatați, cu fețele palide.

Pe nîsîpul arenei acrobata și clown-ul au cădut împreună. . . . Căci printr'o istețime minunată, Mariu a prins pe miss Dora în brațele sale! . . .

Îi ridică și îi duc. . . Miss Dorei nu 'i lipsește nimic, este numai amețită. Dar' omul, care a făcut această minune, clown-ul Mariu a rămas în stare mai puțin bună. . . . Un umăr scrintit și un braț rupt.

— Un om perdut, — dîse directorul ieșind din loge.

Doză dîle după aceea, miss Dora în costum de stradă ședea lîngă patul vechiului ei amant.

— Ei bine! sîrmanul meu Mariu, ce mai faci?

— Eacă, — răspuse clown-ul cu un zîmbet trist.

— Eu îți datorez ție vicața, Mariu. N'o să uit aceasta nici-odată.

— Ah! suspină tînrul, în ochi cu o scîntee de speranță. Mă vei mai iubi?

— Da. . . dar' nu ai vrî tu. Uite, mititelul meu, să nu începem eară cu prostiile aceste! Aide să vorbim alte lucruri. . . Tu știi ce am aflat?

— Nu.

— Funea a fost tăiată.

— Și vinovatul este prins.

— Vinovatul? Cine e acela?

— Șeful de garderobă. Știi bine, imbecilul acela, care s'a fost îndrăgostit în mine, și pe care 'l-am dat pe use afară?

— El. . . Nu e cu puțință.

— Dar' de ce? El e prins și toate probele sînt contra lui.

Se făcu o mică tăcere. Fața clown-ului se schimbă. Părea că este prada unei necunoscute spaima.

— Ascultă Doro, dîse el îndată cu o voce înecată. Omul acela trebuie liberat.

— Pentru-ce?

— Pentru-că n'a tăiat el funea.

— Ce știi tu?

— Sînt sigur.

— Dar' atunci cine e?

— Eu.

— Tu!

Tînră femeie a tresărit cu un gest de spaimă.

— Te rog, nu te duce! gemu clown-ul printr'un suspin de groază. Iartă-mă. . . Te iubiam atît de mult, devenisem nebun! . . .

Miss Dora se sculă. Rece, fără nici o vorbă se îndreptă spre use, o deschise și plecă.

Miserul legat de patul seu auzi depărtându-se pe scări sgomotul sec al ghietelor ei și fosnițul rochiei de mătăș.

Și se mai dîci, strigă el furios, că pentru femeia asta era pe aci să me prăpădesc.

Z.

Nr. 2668/1889.

[784] 2-3

Concurs.

Postul de vice-notar comunal in Seliște devenind vacant prin moarte, — pentru ocuparea acestui post împreunat cu salariu anual de 400 fl. prin aceasta se esere concurs.

Cereri de concurs instruate conform dispozițiilor legii se se aștearnă subscrisului până în 5 Noemvrie a. c. st. n.

Pretorul-suprem:

Liviu de Lemény.

Nr. 1386/1889.

[788] 3-3

Publicațiune.

Pentru construirea din nou a celor 7 trecători pe șoseaua Cașolt—Sibiu se esere licitațiune publică pe Duminică în 29 l. c. n. la 3 oare după amiazi. Aceea va avè loc în localul oficial din Cașolt, unde se pot vedè și condițiunile mai deaproape.

Cașolt, la 22 Septemvrie 1889.

Primăria.

Simonis m. p., Paul Klöss m. p., notar. primar.

Licitațiune.

Varnițele comunei Poplaca se vor exarènda pe timpul din 1-a Ianuarie 1890 până în 31 Decemvrie 1892 prin licitațiune publică, Duminică în 6 Octomvrie 1889 la 2 oare p. m. în cancelaria comunei Poplaca.

Prețul strigării este pentru:

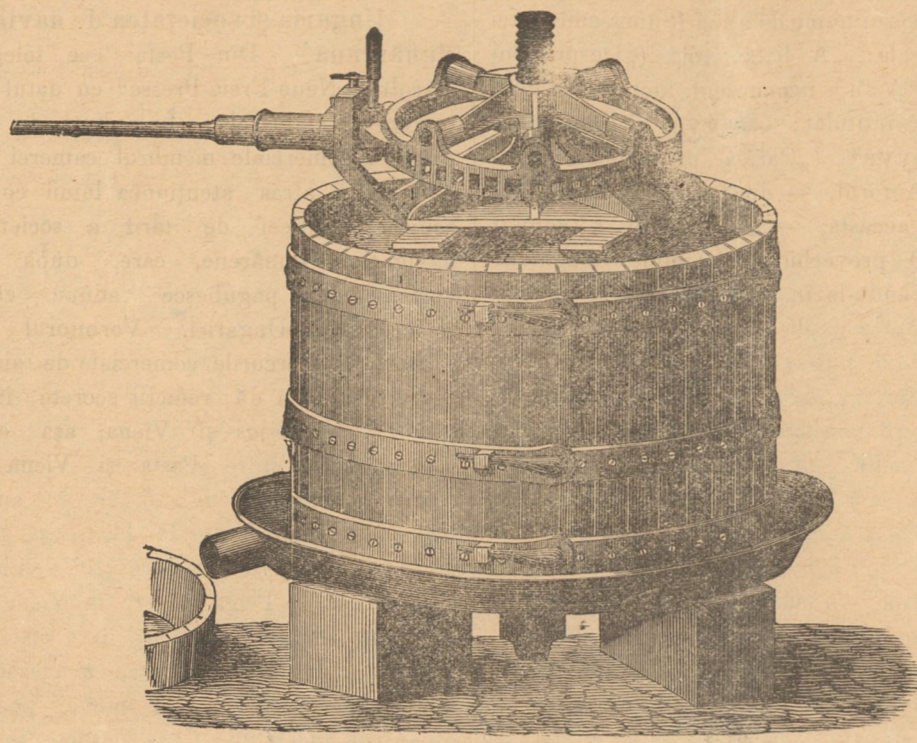
- I. Cuptorul de var „cel mic“ 172 fl.; II. Cuptorul de var „cel din jos“ 315 fl.; III. Cuptorul de var „al doilea“ 322 fl.; IV. Cuptorul de var „Huruba“ 375 fl.

Ear' vadiul e 10% din prețul strigării pentru fiecare cuptor separat. Până la deschiderea licitațiunii verbale se primesc și oferte legal instruate, însă pentru fiecare cuptor specificate.

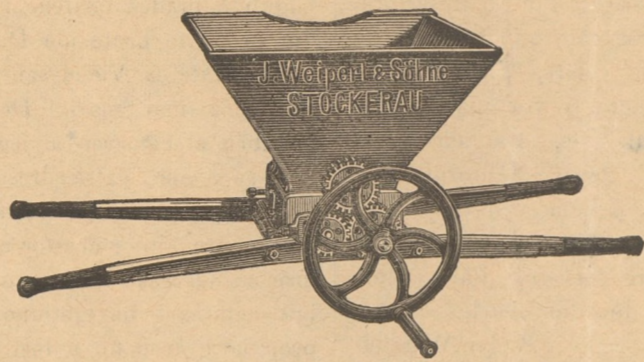
Celelalte condițiuni de licitațiune stau expuse vederii tuturor în fiecare și până la începutul licitațiunii — în sus numita cancelarie.

Poplaca, în 18 Septemvrie 1889.

[785] 3-3 Primăria comunală.

Teascuri de vin,

Mori de struguri

de cea mai bună construcție

cunoscută, acomodate împregiurărilor noastre,

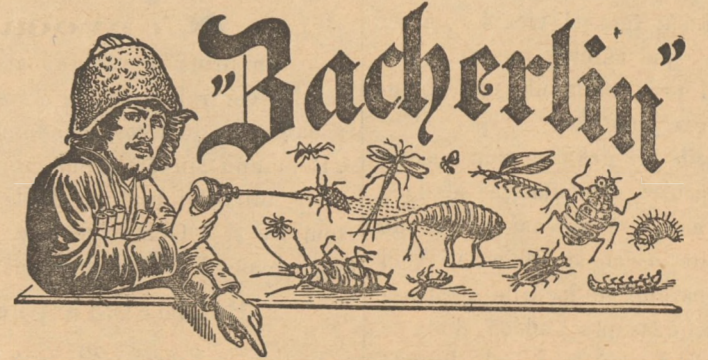
se află în deposit la

Andrieu Rieger,

fabrică de mașini economice în Sibiu.

[786] 2-3

Pretutindenea ca cel mai bun mijloc în contra tuturor insectelor recunoscutul

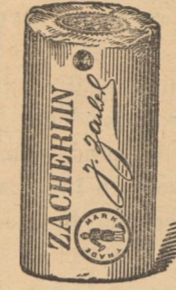
Se cumpără veritabil numai astfel:

căci există numai în sticlute cu numele

I. ZACHERL,

și nu se advertizează mai mult de altceva, decât de pravul de insecte falsificat ce se măsura în hârtie goală.

Trebue să se advertizeze și de multe imitațiuni ale „Veritabilelor sticle de Zacherlin“, cu toate-că vîndătorul, care ține la reputația sa, se va feri a-și oferi mâna pentru falsificări și duceri în rătăcire.

Sticlă invălită. I. ZACHERL, Viena. Sticlă desvilită.

În Sibiu se capătă la domni:

- I. B. Misselbacher, Piața-mare. F. Jah & fii, Strada Urezului. Ioan Billes, Piața Huet. Gustav Gürtler, Strada Gușterii. Ludovic Fuchs, Piața-mare. G. W. Grohmann, Strada Cisnădiei. F. A. Reissenberger, Piața-mică. I. Wagner, Strada Cisnădiei. Constantin Bugarsky, Str. Cisnădiei. Gustav Kessler, Strada Măcelarilor. L. Kuovskiy, Strada Faurilor. Iosif Schwarz, Strada Turmului. Francisc Stenzel, Strada Sării. Andreiu Goebbel, Strada Vis. C. Herzberg, apotecar Str. Măcelarilor. C. A. Markovatz, Piața-mare. Iosif Jickell, Strada Cisnădiei. Friedrich Gross, Strada Cisnădiei.

În celelalte orașe din Transilvania și pe sate se află depozite de „Zacherlin“ acolo, unde sînt afișate placate cu „Zacherlin“.

[740] 2-2

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1889.

Table with multiple columns showing train routes and schedules between various stations like Budapest, Arad, Timisoara, Sibiu, etc. Includes sub-tables for different line segments.